

La llarga ombra de Florentino Pérez

President del Reial Madrid més galàctic de la història, Florentino Pérez és sobretot un astut home de negocis. En poc més de vint anys ha construït un gegant empresarial, ACS, els orígens del qual es remunten a Catalunya. En la seva carrera meteòrica s'ha sabut rodejar de bons socis, com la família March, i de bons amics, com Miquel Roca.

Enginyer de camins de professió i fill d'un comerciant de perfumeria, Florentino Pérez Rodríguez (Madrid, 1947) és la màxima expressió de l'"Espanya va bé" d'Aznar: president del Reial Madrid més galàctic de la història, empresari d'èxit al capdavant de la primera constructora espanyola (ACS), fins ha tingut la seva aparició estel·lar en l'última novel·la de Ferran Torrent, *Espècies protegides* (Columna, 2003), on l'escriptor valencià es fa ressò dels negocis bruts que es mouen al voltant del futbol. Fa tres anys la seva fortuna estava valorada en 200.000 milions de pessetes, o sigui, 1.200 milions dels euros d'ara. Segurament aquesta xifra ha crescut moltíssim, de la mateixa manera que l'ACS d'ara no és la mateixa de tres anys enrere, quan Pérez aconseguia afegir al seu currículum la presidència del club blanc.

La relació de Florentino Pérez amb Catalunya no s'inicia a través dels negocis, sinó de la política. Vinculat al govern de transició de la UCD com a subsecretari president de l'Institut de Reforma i Desenvolupament Agrari, on va treballar colze a colze amb Jaime Mayor Oreja, abandonà el càrrec i també el partit després que la UCD perdés les eleccions del 1982. Ingressà llavors en el Partit Reformista Democràtic (PRD), un projecte liderat des de Catalunya pel llavors secretari general adjunt de Convergència Democràtica de Catalunya (CDC), Miquel Roca Junyent, amb el qual va participar en les eleccions generals del 1986 ocupant la secretaria general. L'operació va ser un fracàs estrepitos, ja que no es va

obtenir ni un sol diputat. Però l'amistat amb Miquel Roca perdurà en el temps. Prova d'això és que a les noces de la filla de Florentino Pérez, celebrades el passat mes de setembre, entre els 1.400 convidats no hi va faltar el president del bufet d'advocats Roca i Junyent. També hi havia el vicepresident esportiu del FC Barcelona, Sandro Rosell. I tampoc s'ho va perdre la plana major del PP i el mateix president del Govern, José María Aznar. Els del seu entorn asseguren que Pérez és home de pocs amics, però de grans fidelitats. Entre aquests hi ha Rafael Arias Salgado, que en la seva època com a ministre de Foment va mimar especialment ACS a l'hora de repartir obra pública. El president del Reial Madrid presumeix de tenir amics en tot l'espectre polític, i no té problemes a l'hora de convidar a la llotja de l'estadi Santiago Bernabéu els secretaris generals de la UGT, Cándido Méndez, i de Comissions Obreres, José María Fidalgo. Un encantador de serps que fins i tot tenia per costum, al principi dels vuitanta, desplaçar-se a Barcelona per estar al costat dels dirigents de CiU en les nits de les eleccions catalanes.

Els fracassos polítics, però, el portaran de cap al món dels negocis, on ja tenia certa experiència com a cofundador de l'editorial de la *Guia del Ocio*. A l'inici dels vuitanta va tornar a l'activitat privada, però no de la mà del món editorial, sinó de la construcció, un negoci molt més lucratiu. Aprofitarà les dificultats que la recessió industrial de l'època havia portat al Banc Industrial de Catalunya, dins el Grup Banca Catalana, per fer-se el 1983 amb una empresa de Ba-

Florentino Pérez entra de ple en el món dels negocis amb la compra el 1983 de l'empresa badalonina Construcciones Padrós, SA, integrada fins llavors en el Grup Banca Catalana.

dalona, Construcciones Padrós, SA, que el Fons de Garantia de Dipòsits Bancaris va vendre a un grup d'enginyers, entre els quals hi havia Florentino Pérez, a una pesseta per acció. Una ganga. L'operació s'ha convertit amb els anys en llegenda i en exemple de l'astúcia que caracteritza aquest controvertit personatge, a qui els amics anomenen *Floro*. Vint anys han passat des de llavors, i a Construcciones Padrós se li han afegit nombroses empreses, com la madrilenya Ocisa –que Pérez va adquirir al Banco Hispano Americano, també pel mòdic preu d'una pesseta i que va canviar de nom (OCP) després d'un rocambolesc episodi relacionat amb comissions il·legals per a l'adjudicació d'obres públiques amb la Junta d'Andalusia– i la també constructora Ginés Navarro –propietat dels germans Joan i Carles March–. Amb aquest paquet inicial es va constituir el 1997 ACS, Actividades de Construcción y Servicios. Un embrió que Florentino Pérez ha alimentat o bé amb la incorporació de noves

constructores (com Patsa, propietat dels famosos cosins Alberto Alcocer i Alberto Cortina, "los Albertos", i la constructora pública Auxini, que va començar a privatitzar el govern socialista i va acabar d'enllestir Pedro Ferreras, ja per encàrrec dels populars), o bé amb altres societats de serveis (Cobra, Tecmed, Continental Auto, Invinsa, Eyra, Maessa...), fins que ha donat el cop definitiu amb la fusió amb Dragados, ratificada pels respectius consells d'administració el passat 14 d'octubre i que ha donat lloc a la major constructora espanyola i a la tercera constructora europea, després dels grups francesos Bouygues i Vinci. El nou grup, en el qual prevaldrà el nom d'ACS, té un 50% de la seva activitat lligada a la construcció, però també compta amb negocis relacionats amb l'energia, el sector petroler i gasista, els serveis portuaris, la gestió de residus sòlids i 42 concessions de carreteres, túnels i autopistes, cinc aeroportuàries, una ferroviària, una de metro, dues de telecomunicacions i 135 d'aparcaments. Una

plantilla de 100.000 treballadors, una facturació de 10.800 milions d'euros i un benefici d'uns 380 milions. Un veritable conglomerat empresarial participat per la Corporación Financiera Alba, propietat de la família March, com a primer accionista (12,7%), "los Albertos" (10,7%) i Florentino Pérez, amb gairebé el 5% de l'accionariat.

Unes OPA florentines. Les dots negociadores de Florentino Pérez han estat fonamentals en aquest creixement vertiginós d'ACS. Només cal posar-ne un exemple: en l'adquisició del 23,5% de Dragados, que ACS va dur a terme a mitjan abril del 2002 i que va encetar el procés de fusió entre totes dues companyies, les negociacions entre Emilio Botín, president del Santander Central Hispano, fins llavors soci majoritari de Dragados, i Florentino Pérez, van durar menys d'una setmana. I la discreció va ser tanta que Santiago Foncillas, president de Dragados fins llavors, va ser informat de l'operació poques hores abans que es tanqués i poc abans de celebrar la que seria la seva última junta d'accionistes. Un veritable cop d'efecte, amb segell florentinià. L'operació de 900 milions d'euros va ser finançada per La Caixa i Caja Madrid. I pocs mesos després, al novembre del 2002, l'advocat i exportaveu de CiU, Miquel Roca, s'incorporava al consell d'administració de Dragados. Als amics, se'ls ha de cuidar.

La presa de control d'ACS sobre Dragados va entrar en els manuals d'economia com a exemple de pràctiques èticament no recomanables. Prenguin nota, si no: quan Florentino Pérez va decidir fer-se amb les regnes de Dragados, va començar adquirint el 23,5% de les seves accions. Com que el paquet adquirit era inferior al 25% del capital de Dragados, ACS no estava obligada a presentar una OPA (Oferta Pública d'Accions) al conjunt d'accionistes de l'empresa, sinó que es va limitar a pagar fortes plusvàlues a Emilio Botín, de manera que deixava al marge del sucós negoci els petits inversors. Aquesta manera d'actuar ha estat criticada fins i tot a àmbit internacional per *The Financial Times*. La indignació que va esclatar va

ser tal que el mateix Govern Aznar es va haver de comprometre a modificar la legislació.

Ja amb una posició dominant dins Dragados, Florentino Pérez va executar, a mitjan any passat, una altra maniobra digna d'un malabarista: va aconseguir posar d'acord La Caixa (soci majoritari de la concessionària d'autopistes Acesa), Dragados (soci de referència d'Àurea, a la qual pertany Aumar) i la família Godia (els accionistes d'Iberpistas més reticents a perdre el control de la concessionària madrilenya) per crear el tercer grup d'autopistes europeu: Abertis Infraestructuras. El mateix Isidre Fainé, ara president d'Abertis, va afirmar pocs dies després de tancar-se l'operació que l'acord havia estat possible gràcies al "canvi d'accionista a Dragados", una clara al·lusió al paper que havia tingut Florentino Pérez, a qui se li atribueixen bones relacions amb la cúpula de La Caixa, de la qual és assessor Miquel Roca. En l'operació, segurament també va influir l'amistat entre Salvador Alemany (en aquells moments director general d'Acesa i ara conseller delegat d'Abertis) i Pérez, una relació que va néixer en el terreny empresarial quan Acesa i ACS van col·laborar anys enrere en les obres dels accessos a Madrid. Fet i fet, a través d'Abertis Pérez no només entra de ple en el negoci de les autopistes –la majoria a Catalunya, per suposat, però també al País Valencià–, sinó també en el dels aparcaments (Saba), dels serveis logístics i de les infraestructures de telecomunicacions (Tradia, Retevisión Audiovisual). No és home fàcil d'acontejar, i ja ha anunciat que vol incrementar la seva participació a Abertis. Vol passar de l'11,5% actual al 20%, i igualar així la presència de La Caixa en l'empresa d'infraestructures.

Capaç de negociar amb Emilio Botín o Josep Vilarasau amb èxit, per a Florentino Pérez la llotja del Bernabéu ha estat un gran aparador, sobretot per a algú com ell, que depèn en gran part de contractes d'obres públiques que es decideixen a Madrid, tot i que després s'executen a tot l'estat. Es el cas del polèmic TGV Madrid-Saragossa-Lleida, en el qual els galàctics del Reial Madrid no es van atrevir a viatjar el passat 27 d'octubre

Un dels principals lligams de Florentino Pérez amb Catalunya és a través de Miquel Roca, amb qui va compartir a començament dels vuitanta el projecte del Partit Reformista Democràtic.

per anar fins a Saragossa a jugar el partit de la novena jornada de Lliga. La plantilla va preferir recórrer a l'avió, mentre que el seu president, Florentino Pérez, sí que va utilitzar el TGV. Calia guardar les formes, no empitjorar les relacions amb el Ministeri de Foment i sobretot armar-se de valor per utilitzar un servei en què Pérez és part interessada, ja que ha participat en la construcció de la línia d'alta velocitat i s'ha vist implicat, a través de la seva filial Cobra, en bona part de les deficiències que han frenat diversos cops la seva posada en marxa, com per exem-

ple per culpa l'electrificació i la senyalització de la línia.

De tot i molt. Parlar d'ACS en aquests moments és parlar de construcció, de negoci immobiliari, d'autopistes, de telecomunicacions, de transport de viatgers, d'energia eòlica, de telefonia mòbil, de concessions en neteja urbana, en gestió de residus... I si li posem nom al davant podem estar parlant de la participació en obres com la línia 9 del metro de Barcelona; els aparcaments, la nova terminal de càrrega i la tercera pista de l'aero-

JOEY PLAY

Especialista en grans infraestructures, ACS ha participat en les obres d'ampliació de l'aeroport del Prat. També té interessos en el negoci de les autopistes, a través d'Abertis.

port del Prat; el Parc de Recerca Biomèdica de Barcelona; la depuradora del Baix Llobregat; les tasques de desmuntatge de la central nuclear de Vandellòs I; els serveis de descontaminació i neteja industrial per a les centrals nuclears d'Ascó I i II; de la gestió de plantes de tractament de residus sòlids urbans al Penedès i al Garraf; de la construcció dels edificis del port de Sant Adrià, amb motiu del Fòrum 2004; i fins i tot de la recollida i neteja urbana a Sant Adrià de Besòs i la Conca de Barberà, per posar uns pocs exemples.

Les empreses de Pérez també han estat vinculades, d'una o altra manera, a obres emblemàtiques com el canal d'Urgell, a Lleida; el túnel del Cadí; el parc Güell; el viaducte de Mataró; el pont d'Amposta; l'Estació de França a Barcelona; la regeneració de la platja de la Barceloneta; l'autovia Lleida-Tàrraga; la variant d'Olot a Girona; els jutjats de Lleida; la seu central de Banca Catalana a la Diagonal (ara del BBVA, que va ser construïda per Construcciones Padrós); el Teatre Nacional de Catalunya; i un llarg etcètera d'edificis públics i privats, ponts, carreteres, aeroports, depuradores, centres comercials, ecoparcs i plantes de producció energètica, entre d'altres.

Però encara hi ha més. La fusió amb Dragados, per exemple, li permet con-

trolar la seva filial Urbaser, en la qual s'integra la divisió Dragados SPL, que aglutina el negoci portuari de la companyia, amb interessos als ports de València, Las Palmas de Gran Canària, i que gestiona terminals als ports de Bilbao, Barcelona i Màlaga. Sembla que el grup francès Bouygues estaria interessat en aquest negoci portuari i que, tot i que des d'ACS es nega la possibilitat de vendre aquesta filial, en l'operació s'estaria parlant de fer un intercanvi de cromos: el negoci portuari de Dragados a canvi del control d'Agua de Valencia, que ostenta Bouygues (33%). Amb això Florentino Pérez entraria en el sector de subministre d'aigua, un altre negoci sucós. Les converses, segons empresaris coneixedors de l'operació, s'haurien iniciat aquest estiu passat al màxim nivell, amb la intervenció del president de la companyia francesa, Martin Bouygues, i de Carles March, amic personal seu i alhora major accionista d'ACS. En el port de Barcelona, concretament, Dragados participa en l'ampliació del port a través de la construcció dels trams I i II del dic sud, juntament amb altres empreses com són Drace, Sato, Comsa i Copcisa, per un import de 162,4 milions d'euros.

Si bé és cert que Florentino Pérez ha estat un dels constructors més agraciats amb les inversions previstes al pla d'in-

fraestructures del govern 2000-2007, que ha permès a ACS concentrar la seva activitat en grans contractes d'obra civil, també ho és que la seva participació en l'obra pública de Catalunya no ha estat tan intensa com al País Valencià, on l'amistat amb Eduardo Zaplana li ha obert les portes de bat a bat. Per exemple, durant el 2002, la participació de grans constructors com Dragados i ACS en el pastís de l'obra pública catalana va caure en picat a favor de constructors d'àmbit local. Un fet que s'explica, en part, per la falta de grans concursos. Enguany, Dragados ha esgarripat un dels contractes més importants d'obra pública previstos a Catalunya, l'ampliació de la línia 3 del metro de Barcelona. Un contracte per valor de 75 milions d'euros que el passat mes de juliol es va adjudicar a la Unió Temporal d'Empreses (UTE) formada per Dragados i el grup lleidetà Benito Arnó e Hijos. En canvi, ni Dragados ni ACS participaran en una altra de les grans obres previstes, com és la Ciutat Judicial de Barcelona i l'Hospitalet.

A molts pot sorprendre, per exemple, que Florentino Pérez sigui el propietari de l'empresa lleidetana de transports de viatgers Alsina Graells. La companyia, que dona servei a tot Catalunya, Saragossa, Osca i també a Andorra, forma part de Continental Auto des del 1978,

un grup d'empreses que va passar a mans d'ACS fa quatre anys. Es precisament a través d'Alsina Graells que trobem la connexió entre els negocis de Florentino Pérez i el Principat d'Andorra, ja que a través de la companyia de transports lleidetana participa en el 77% de l'Estació d'Autobusos d'Andorra, SA, i en el 33% de l'empresa Transpisa, totes dues amb seu a Andorra la Vella. També a través d'Alsina Graells, la constructora ACS controla el 33% de l'empresa de transport gironina Eix Bus.

L'energia és un altre dels sectors on l'empresari madrileny no ha volgut quedar-se enrere. Per exemple, participa en un 48% en la Societat Eòlica de l'Enderrocada, com a promotor del Parc Eòlic de Trucafort a Tarragona. La seva empremta també es troba en empreses dedicades al Medi Ambient, a oferir serveis d'imatge corporativa, de regulació de trànsit, d'instal·lacions elèctriques, serveis de muntatge i fins en gestores de camps de golf. Un bon grapat d'empreses d'arreu de Catalunya i també del País Valencià, gairebé una trentena, tenen alguna connexió amb Florentino Pérez, a través de les poderoses urpes d'ACS (vegeu el gràfic), a les quals cal afegir ara totes les empreses participades per Dragados.

Socis catalans. Al capdavant d'ACS, Florentino Pérez s'ha sabut guanyar el suport de socis tan valuosos com la família March, amb la qual comparteix altres negocis a part de la constructora; per exemple en el sector de telefonia mòbil, on el president del Reial Madrid comparteix l'accionariat d'Xfera amb el Grup March i La Caixa. Però els March no són els seus únics socis catalans.

També té projectes comuns amb la família Lara, propietària del Grup Planeta i de l'empresa d'inversions Hemisferio, i amb la família Sanahuja, propietària de la immobiliària Sacresa. Amb aquests dos socis també s'ha introduït en el negoci immobiliari a Catalunya. D'una banda, ha posat en marxa la transformació de la plaça de toros de les Arenes en un centre d'oci, amb una inversió de 420 milions d'euros repartida entre Sacresa, Hemisferio, ACS i dues empreses més. Un macroprojecte que inclou un edifici de cinc plantes, amb dotze sales de cine-

Les empreses de Florentino als Països Catalans

SOCIETAT	ACTIVITAT	PARTICIPACIÓ	EMPRESA A TRAVÉS DE LA QUAL PARTICIPA
Borsa Cervena, SA (Barcelona)	Imatge corporativa	100	Vias y Construcciones, SA
Catalana de Tránsito Público, SA (Barcelona)	Serveis	100	Cobra Instalaciones y Servicios, SA Moncobra
Electronic Traffic, SA (València)	Regulació del trànsit	100	ACS, Servicios, Comunicaciones y Energía, SL
Eisa Cataluña, SA (Barcelona)	Regulació del trànsit	100	Electronic Traffic, SA
Eisa Investigación y Desarrollo, SA (València)	I+D	100	Electronic Traffic, SA
Eitelux, SA (València)	Regulació del trànsit	100	Electronic Traffic, SA
Covaxans (Alicant)	Producció i construcció d'instal·lacions energètiques	50	Energías y Recursos Ambientales, SA
Sociedad Eólica de la Enderrocada, SA (Barcelona)	Producció d'energia	48	Energías y Recursos Ambientales, SA i altres
Vent, Sol i Energía, SA (Alicant)	Energètica	50	Energías y Recursos Ambientales, SA
Inifaba (Barcelona)	Manteniment	67	Mantenimientos, Ayuda a la Explotación y Servicios, SA (MAESA)
Servicio Catalana (Barcelona)	Instal·lacions elèctriques	100	Instalaciones y Montajes Eléctricos, SA (IMES)
Elas Marano, SL (Barcelona)	Medi ambient	60	Técnicas Mediambientales, TECMED, SA
Emprendedores de Nataja, SA (Barcelona)	Medi ambient	60	Técnicas Mediambientales, TECMED, SA
Salvagantiá, SA (Barcelona)	Medi ambient	51	Técnicas Mediambientales, TECMED, SA
Sistemas de Inherencia y Recuperación, SL (SINDE) (Alicant)	N/D	99,55	Valenciana de Protección Ambiental, SA
Valenciana de Eliminación de Residuos, SL (València)	Medi ambient	85	Técnicas Mediambientales, TECMED, SA
Valenciana de Protección Ambiental, SA (València)	Medi ambient	99,5	Técnicas Mediambientales, TECMED, SA
Vicaria Gris, SL (Tarragona)	Medi ambient	60	Técnicas Mediambientales, TECMED, SA
Anónima Alsina Graells de AL, SA (Lleida)	Transport regular de viatgers	100	Continental Auto, SL i T. Alsina Graells Sur, SA
Estación de Autobuses de Andorra, SA (Andorra)	Explotació d'estacions	76,99	Anónima Alsina Graells SA de AT, SA
Gavel, SA (Barcelona)	Immobiliària	50	ACS, Proyectos, Obras y Construcciones, SA
Nias GAV, SA (Barcelona)	Immobiliària	50	Gavel, SA
Alalabará, SNE (Barcelona)	Producció d'energia	50	Energías y Recursos Ambientales, SA
SENAXSA (Tarragona)	Muntatge	50	Mantenimientos, Ayuda a la Explotación y Servicios, SA (MAESA)
Desarrollo y Gestión de Residuos, SA (DAGRAS) (València)	Medi ambient	40	Técnicas Mediambientales, TECMED, SA
Sistemas de Reducción, SA (Barcelona)	Medi ambient	40	Técnicas Mediambientales, TECMED, SA
Eix Bus (Girona)	Transport regular de viatgers	33,33	SA Anónima Alsina Graells de AT, SA
Transpisa (Andorra)	Transport regular de viatgers	33	SA Anónima Alsina Graells de AT, SA
Ingeniería y Construcciones Sais Amat, SA (Barcelona)	Construcció	50	ACS, Proyectos, Obras y Construcciones, SA
Navasa (València)	Producció d'energia èdica	51	Energías y Recursos Ambientales, SA
PDA Golf Catalunya, SA (Barcelona)	Camp de golf	20	ACS, Proyectos, Obras y Construcciones, SA
Vent, Sol i Energía, SA (València)	Energètica	50	Energías y Recursos Ambientales, SA

* Dades en percentatge. Totes les participacions són indirectes

Informe anual Grupo ACS. 2002

ma, un club d'oci i un centre termal. La segona operació en què els tres socis participen és en la construcció d'un centre lúdic i comercial, un centre empresarial i quasi 700 habitatges residencials a la zona de Finestrelles, a l'entrada sud de la Diagonal de Barcelona, amb una inversió prevista de 420 milions d'euros. La relació d'ACS amb la família Sanahuja i els Lara es remunta, però, a l'operació de promoció d'habitatges que es va realitzar en els terrenys que ocupava Sarrià l'antic camp de futbol del RCE Espanyol.

Com bé es queixa un dels personatges creats per Ferran Torrent en el llibre *Espècies protegides*, "Florentino guanya a tot arreu". I la seva astúcia aconsegueix que la sort sempre li vingui de cara, per molt rocambolescos que siguin els seus propòsits, com en deixa constància l'escriptor valencià: "Podia haver-li explicat el canvi de qualificació urbanística de les cent vint hectàrees de la ciutat esportiva del Reial Madrid, amb l'aquiescència de l'estat, de manera que tres-cents mil metres quadrats, abans equipaments espor-

tius privats, passaren a ser qualificats genèricament com a terciaris, és a dir, oficines, establiments comercials, hotels... Operació que no sols va possibilitar que pagara un deute que a cap altre equip no se li hauria permès, sinó que el va situar financerament per davant de tots els competidors." En aquesta ocasió, Florentino Pérez va aconseguir posar d'acord sindicats, veïns, IU i el PP.

Com ell mateix ha declarat, el que més li agrada és la política. I quin millor lloc per exercir-la que des de la llotja del Santiago Bernabéu. Per això ja ha anunciat que, si els negocis li ho permeten, hi haurà Florentino Pérez per estona al capdavant del Reial Madrid. Ara bé, els negocis són els negocis, i el futbol mai no pot ser un impediment. Així doncs, ACS no ha tingut cap inconvenient a presentar, al costat d'altres cinc empreses, una oferta per construir el nou estadi de l'Espanyol, a Cornellà. De moment, però, no hi ha res decidit.

Bàrbara Amorós